

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka: Nikola BACHTÍKOVÁ, Bc.
aprobace: učitelství pro základní školy, učitelství pro 2. stupeň ZŠ – informatika, učitelství pro 2. stupeň ZŠ – občanská nauka,
akad. rok: 2017/2018
Název DP: **Informační technologie v postojích a pojetích účastníků školní edukace**
Oponentka: Doc. PhDr. P. Vacek, Ph.D.

1. Koncepce, pojetí a teoretická východiska práce

Nikola Bachtíková představuje v závěru učitelského studia text, který dokládá její **dlouhodobější práci** s problematikou informačních technologií a hledání jejich smysluplného využití v podmínkách vzdělávání a výchovy. Protože jsem vedl i bakalářskou práci řešitelky, **chci ocenit její déle trvajícím zájem a seriózní přístup** k řešení diplomového zadání. Tento pohled může hodnotitelům unikát, avšak z mé letité praxe je méně častý, a proto hodný zveřejnění. Mají-li učitelské fakulty připravit didakticky vybavené odborníky, kteří jsou schopni i na úrovni závěrečných prací aktivně propracovat svěřené téma (blízké školní praxi), pak se to v případě N. Bachtíkové podařilo.

Předmětem závěrečné práce je téma představ a pojetí, která mají účastníci vzdělávání o tom, jak uplatňovat elektronické prostředky a technologie v každodenním vyučování. Práce tedy primárně není o tom, co by měly ICT ve vzdělávání plnit, jako spíše o konkretizaci projektů výuky s elektronickou podporou (s využitím prostoru daném školními vzdělávacími programy) a hledání jejich současných alternativ. Diplomová práce navazuje na BC práci též autorky a posouvá ji směrem k optimalizaci, a to splnutím představ žáků a vyučujících – se silným přihlédnutím k vývoji v oblasti elektronického sdělování. Z toho může vzniknout jen jediný závěr: práce N. Bachtíkové je **profesně velmi potřebná** a je dobře, že se jí autorka zabývala na úrovni Bc. i Mg studia.

K formální stránce. Autorka představuje text o 79 stranách přímého textu a navazující přílohové části. Bibliografické zázemí čítá 37 literárních odkazů, z nichž část byla v elektronické podobě. Dodávám, že mnohé tituly mají většinou psycho-didaktický profil a jsou v relaci se svěřeným tématem.

Struktura hodnoceného textu. Soudě nejen z obsahu, je logická a přesvědčuje o promyšleném přístupu. Autorka vychází z predikovaných cílů (jak pro teoretickou, tak empirickou část) a také připomíná ty okolnosti, které vedly ke vzniku DP.

Teoretická opora práce má logický retrogradní charakter ve dvou dále vnitřně propracovaných kapitolách „předsunuté“ teorie. N. Bachtíková nejprve implementaci informačních technologií zasazuje do **širšího didaktického rámce**: vychází klíčově z kurikulární reformy v našem školství, charakterizuje její hlavní aktéry a popisuje strukturu a modely lidského učení. Právě tato část by mohla být zasazena do celkové koncepce práce i v jiné – vhodnější podobě.

Druhá polovina potřebného teoretického základu je již zaměřena na **autentické kurikulární charakteristiky výuky informačních technologií**, což lze chápat jako aplikaci předchozí kapitoly ve školní praxi. Ona aplikace má nejméně dvojí podobu: čtenář se seznamuje s analýzou konkrétních ŠVP na třech základních školách (autorka vede profesní diskusi s těmito příklady současné praxe) a pro inspiraci uvádí poznatky o mediální výuce ve Finsku, které je známo vysokou úrovní školství a propracovaným systémem vzdělávání.

Z mého pohledu je nejvíce přínosná (dá-li se to tak zjednodušeně říci) právě zmiňovaná kapitola 2.2, aplikující obecné poznatky do školní praxe. Už jen skutečnost, že výuka na analyzovaných třech školách probíhala letitě bez větší zjevné inovace, svědčí o tom, že do školského systému (v mediální výchově obzvláště) je třeba permanentně vstupovat s novými záměry, metodami a učivem, jež je v harmonii se současností a jejími trendy. **Závěr k teoretické části práce:** autorka prokázala, že umí vyhledávat validní literaturu a je schopna vytěžit z ní hlavní i parciální informace.

2. Empirická část práce

S empirickou částí se čtenář setkává na s. 39 a dalších. Opět odkazují na její přehlednost a jasný **metodologický profil a návaznost na bádání v bakalářské práci**. To je velmi důležitá poznámka, protože se autorka v několika směrech na předchozí text odkazuje, podtrhuje kontinuitu a vztah mezi oběma pracemi. Výzkumná část DP se „otáčela“ okolo inovovaných projektů vyučování ICT na základní škole, které vznikly jako produkt analýzy současných příkladů vyučování a představ jejich účastníků.

K použité metodologii: vedle záměrů byly stanoveny kvalifikovaných předpoklady pro hlavní etapy výzkumu: kvantitativní (založené na dotazníkovém šetření mezi žáky) a kvalitativní (opřené o analýzy rozhovorů s vyučujícími). Jako doplňkovou metodu autorka použila činnostní analýzu jedné vyučovací hodiny prostřednictvím známé metody FIAS N. A. Flanderse. **Použitou smíšenou metodologii** v cestě za výzkumnými odpověďmi považují za odborně zvládnutou a po mnoha stránkách inspirativní.

Smyslem recenze určitě není „opisovat“ obsah teoretické či empirické části hodnoceného textu. Proto se spíše zaměřím na nejdůležitější výsledky, které z výzkumných sond vyplynuly. Ze sumy údajů chci upozornit alespoň na **tři podstatné výsledky:**

- prokázalo se, že výuka informačních technologií by měla brát v úvahu **pozici a znalosti vzdělávaných**; žáci mají nejen technickou základnu doma tak říkajíc denně na očích, jsou ale také v mnohém schopni s těmito prostředky pracovat, bavit se jimi, sdělovat nejrůznější poznatky mezi sebou a v někdy také je využívat pro sebevzdělávání. Úroveň jejich znalostí a dovedností obvykle vychází ze současných možností, které technika aktuálně nabízí,

- proto by i oni mohli v přijatelné a promyšlené podobě **ovlivňovat to, čemu se ve škole učí** a co poznávají; žákovská spoluúčast na vzdělávání by mohla být onou cestou, která povede žáky k pozitivnímu postoji k edukaci a jejímu osobnímu významu,

- současná doba (mám na mysli především ve výuce informačních technologií) **vyžaduje pružně aplikovatelnou didaktická připravenost pedagogů**, jimž by neměla být cizí snaha zachytit současné technické trendy a poté je vhodným způsobem aplikovat v každodenním učitelství. Podmínkou (snad nejdůležitější) tedy je neustálá interakce učitele s technickým rozvojem a hledání těch aplikací, které mají užitek a jsou ve shodě s rozvojem mladé generace.

Opět jedna dílčí poznámka: autorka mohla výsledky své práce lépe prezentovat v závěrečném oddíle diplomové práce (nezabývat se opakujícími se detaily).

3. Inspirace - otázky k obhajobě

N. Bachtíková by mohla při obhajobě práce zodpovědět např. tyto dotazy:

- Které poznatky z teorie se nově objevují v této DP – ve srovnání s „bakalářkou“?
- Jakými cestami (postupy, metodami) by bylo možné vést žáky k většímu podílu na vyučování (myšleno nejen v předmětu ICT)?

4. Závěr - shrnutí

Hodnocená bakalářská práce přesvědčivě splňuje nároky kladené na práce tohoto druhu. Proto ji navrhuji

klasifikovat.....(B)

Hradec Králové 16. 7. 2018

Doc. PhDr. T. Svatoš, Ph.D.,
katedra pedagogiky a psychologie PedF UHK

B